

ODMEVI NA ...

Najnovejša kulturna odkritja

Janez Strehovec je v 11. številki 1983 Sodobnosti napisal oceno Javorškove knjige *Adamovo jabolko*, ki pa ni običajna ocena, je zelo razvejan esej, ki se ukvarja z marsičem, kar sploh ni zvezi z omenjeno knjigo, vsebuje pa nekatera presenetljiva odkritja, za katera slovenska kulturna javnost do zdaj še ni vedela.

Janez Strehovec je zapisal, da ima Taras Kermauner velike in neizbrisne zasluge pri vzgoji slovenskih mladih razboritih razumnikov, saj jih je »speljal proč od prevratniških početij, nevarnih obstoječemu. Pogumno jih je vpe-ljal v slovensko pesništvo, prozno, dramatsko čisto idealiteto, jih kulturno prepodil k verzifikacijam ali (posredno) namestil kot dramaturge in umetniške vodje eksperimentalnih gledališč. Številni med njimi bi se sicer morda izo-brazili v (proti) revolucionarje, jakobince, trockiste, teroriste, šli bi na ulice (vsa Ljubljana bi bila ena sama »Aškerčeva«), nastavljali bi bombe, agitirali pred Litostrojem, Kemično tovarno Moste, snubili delavke Tobačne tovarne ali se spečali z agenti tujih obveščevalnih služb . . . Tako pa so zdaj bodisi bivši pesniki bodisi dramaturgi, delavci ljubljanske televizije, skorajšnji predsedniki izvršnih svetov nekaterih slovenskih občinskih skupščin . . .«

Taras Kermauner mora imeti res magični, naravnost telepatski vpliv na mlade slovenske razborite razumnike. In velike politično vzgojene zasluge za spreobrnitev mladih protirevolucionarjev, jakobincev, trockistov, bombašev, agitatorjev, agentov tujih obveščevalnih služb v ponižne in pohlevne pesnike, dramaturge, televizijce, kritike, esejiste (na te je Strehovec pozabil) itd., ki niso več nevarni »obstoječemu«. Odkod Strehovec tako intimno in dobro zanesljivo pozna notranjo naravo in hotenja mladih razboritih razumnikov? Je bil sam med njimi, je eden izmed njih? Je sam doživljal »spreobrnitev« po zaslugi Tarasa Kermaunerja?

Kar ni uspelo množici staršev, šolnikov, pedagogov, vzgojiteljev, kar ni uspelo SZDL, mladinski organizaciji, to je uspelo enemu samemu, edincatemu, edinstvenemu, magičnemu telepatskemu Kermaunerju!

O tem, kako so ti mladi razboriti razumniki svoj udušeni in preusmerjeni jakobizem, trockizem, terorizem, bombaštvo in še kaj uveljavljali v slovenski literaturi in gledališču, Janez Strehovec ne poroča . . .

Ostane le vprašanje, kdo je vplival na Tarasa Kermaunerja, ki je kot mlad razborit razumnik prav gotovo tudi nosil v sebi klice jakobizma, trockizma, terorizma, bombaštva itd., da se je preusmeril v kritika in esejista? Kaže, da o tem Strehovcu ni nič znanega. O tem lahko kvečjemu ugibamo.

Vse to, kar je napisal Strehovec o vplivu Kermaunerja na mlade sloven-ske razumnike, je lahko šala, lahko celo zelo duhovita. Še večja šala pa bi bila, ko bi kdo izmed bralcev vzel to šalo zares, kajti tudi kakšen takšen bi se našel, ki bi v to verjel. Vendar ni lahko razvozljati, kdaj se Strehovec šali in kdaj misli zares. Takšna je tudi njegova ocena Jožeta Javorška, avtorja

knjige *Adamovo jabolko*. Na eni strani nam Strehovec zagotavlja, da je Javoršek kot polemik dragocen, saj je bil vrsto let edini, ki si je upal kritično drezati v največje tabuje naših kulturnih razmerij, da je to človek, ki si upa izpostaviti se, pričati vsaj malo po svoje, človek, ki se ne gnete v tropu zadnjice drug k drugim tiščočim se Slovencem. Na drugi strani pa ga hkrati zmerja z moralnim čistuncem, z jeznoritim razumnikom in domnevnim svetovljanom. Ima ga za nekakšnega kralja Arthurja, Macbetha in celo za miloško Venero... Pri Javoršku, ki mu očitajo, da kritično opisuje vedno iste, znane junake, vemo, da sovraži Kermaunerja (tudi pri Kermaunerju, kadar piše o Javoršku, vemo, da sovraži Javorška), pri Strehovcu pa ne vemo, ali je za ali proti Kermaunerju, ali je za ali proti Javoršku, vseskozi pelje nekakšen esejistično literarni slalom, nekakšen »Ne Z ne Ž«, kakršen je naslov njegovega eseja v *Sodobnosti*. Ni kaj reči, slog je duhovito ironičen in privlačen za branje, manjka pa mu možatih in odkritih opredelitev. Sem proti sistemu »malo božanja in malo klofute«, imam pa že raje odkrite klofute. Tako kot ironizira Strehovec Javorška in morda še koga, tako lahko ironiziraš vsakega avtorja, tudi Strehovca.

Dušan Mevlja